Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2026/2387

3.11.2026

UREDBA (EU) 2026/2387 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 21. oktobra 2026

o vzpostavitvi programa za agilne in hitre inovacije na področju obrambe (program AGILE) ter spremembi uredb (EU) 2024/795 in (EU) 2026/467

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 173(3) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([1]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Vrnitev zelo intenzivnega vojskovanja zaradi neizzvane in neupravičene vojne agresije Rusije proti Ukrajini predstavlja grožnjo za Unijo, zaradi katere je treba znatno in trajno povečati zmogljivost držav članic, da okrepijo svoje obrambne zmogljivosti in pripravljenost. Zaradi dolgoročnega poslabšanja regionalne in svetovne varnosti je treba evropsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo (EDTIB) temeljito preoblikovati, da se zagotovi njena sposobnost za zagotavljanje inovativnih obrambnih proizvodov, tudi tehnologij, ki jih potrebujejo oborožene sile držav članic, v zadostnih količinah in v zahtevanem roku, zlasti v času vojne.

(2) Voditelji držav ali vlad držav članic so se na srečanju 11. marca 2022 v Versaillesu zavezali okrepitvi evropske obrambne zmogljivosti, povečanju obrambnih izdatkov držav članic, okrepitvi sodelovanja s skupnimi projekti in skupnim javnim naročanjem obrambnih zmogljivosti, odpravi pomanjkljivosti, spodbudi inovacij ter okrepitvi in razvoju evropske obrambne industrije.

(3) Inovacije so ključne za doseganje in podpiranje obrambne pripravljenosti Evrope, zlasti v sedanjem času vse večjih groženj, sistemske konkurence in geopolitičnih rivalstev. Širjenje groženj je sprožilo mednarodno oboroževalno in svetovno tehnološko tekmo, pri čemer imajo nastajajoče in prelomne tehnologije na področjih, kot so umetna inteligenca, kvantna tehnologija, robotika, kibernetika in vesolje, odločilno vlogo pri ohranjanju strateške prednosti in zagotavljanju verodostojnega odvračanja. Za dosego teh ciljev so potrebni hitro preizkušanje in potrjevanje teh tehnologij ter njihovo vključevanje v obrambne zmogljivosti, pa tudi stalno sodelovanje s tehnološkim in inovacijskim ekosistemom.

([1]) UL C, C/2026/3556, 22.7.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3556/oj.
([2]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2026 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 12. oktobra 2026.

(4) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini kaže, kako hitro se razvijajo obrambne tehnologije. Inovacijski cikli postajajo vse hitrejši, kar pomeni, da se morajo obrambni proizvodi hitro in neprestano prilagajati. S temi spremembami se spreminja tudi dinamika na bojišču, poudarjen pa je tudi operativni pomen nizkocenovnih rešitev, ki temeljijo na programski opremi ter jih je mogoče hitro ponavljati in uvesti, kar med drugim vključuje brezpilotne avtonomne sisteme ter povezano programsko opremo, senzorje, komunikacijske sisteme in tehnologije za obrambo pred brezpilotnimi avtonomnimi sistemi. Mala in srednja podjetja (MSP), vključno z inovativnimi zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, ki imajo pogosto civilno ozadje, imajo ključno vlogo pri podpiranju ukrajinske obrambe in oboroženih sil. Ti novi akterji na področju obrambe zagotavljajo hitrejše inovacije, večjo prožnost, stroškovno učinkovite rešitve ter nove operativne zamisli in procese. Zato postajajo ena od gonilnih sil pri preoblikovanju EDTIB. V skupni beli knjigi Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 19. marca 2025 o prihodnosti evropske obrambe – Pripravljenost 2030 je poudarjen pomen močnega ekosistema tehnoloških inovacij. Ta je bistven za zagotovitev, da lahko evropska obrambna industrija ter države članice in pridružene tretje države dohajajo hitro spreminjajočo se naravo sodobnega vojskovanja, kjer je sposobnost prepoznavanja, prilagajanja in uvajanja nastajajočih tehnologij hitro postala osrednja operativna zahteva.

(5) Da bi Unija zagotovila celovito podporo skupnim raziskavam in razvoju obrambnih proizvodov, je ustanovila Evropski obrambni sklad. Cilj sklada, katerega proračun v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 znaša 7,3 milijarde EUR, je spodbujati konkurenčnost, sodelovanje, učinkovitost in inovacijsko zmogljivost EDTIB ter zmanjšati razdrobljenost znotraj EDTIB. Kot eden od najobsežnejših programov za raziskave in razvoj na področju obrambe v Evropi podpira skupni razvoj najkompleksnejših obrambnih sistemov, razvoja katerih si ne bi mogla sama privoščiti nobena država članica. Podpira tudi razvoj novih evropskih obrambnih dobavnih verig. Leta 2022 je bila v okviru Evropskega obrambnega sklada vzpostavljena obrambnoinovacijska shema EU (EUDIS), da bi zagotavljala ciljno usmerjeno podporo netradicionalnim akterjem na področju obrambe, zlasti MSP, ter zmanjšala ovire za vstop na trg. EUDIS vključuje več pobud, kot so ciljno usmerjeni razpisi za raziskave in razvoj, storitve poslovnega pospeševanja in povezovanja, hekatoni in lastniško financiranje, ki predstavljajo približno 20 % proračuna Evropskega obrambnega sklada, za katerega so vsako leto prevzete obveznosti. Ti ukrepi so prispevali k razširitvi EDTIB in spodbujanju inovacijske zmogljivosti na področju obrambe po vsej Uniji. Poleg tega pobuda BraveTech EU v okviru Evropskega obrambnega sklada zagotavlja dodatno podporo inovatorjem na področju obrambe, saj jim poleg preizkušanja tehnologije in ponavljajočih se razvojnih ciklov omogoča postopen dostop do financiranja. Osredotočena je na razvoj rešitev na podlagi obrambnih potreb, ki jih je opredelila Ukrajina, s čimer ukrajinski industriji zagotavlja neposredno možnost za sodelovanje z inovatorji na področju obrambe iz Unije.

(6) Na podlagi uredb (EU) 2021/695 ([3]) in (EU) 2024/795 ([4]) Evropskega parlamenta in Sveta lahko Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije podpira tehnologije z dvojno rabo in spodbuja naložbe v obrambne tehnologije v okviru platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP). Poleg tega ta uredba omogoča neposredno podporo Evropskega sveta za inovacije za obrambne tehnologije v obliki neposrednega lastniškega financiranja.

(7) Z Uredbo (EU) 2025/2653 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) so bile obrambne tehnologije poleg biotehnologij, digitalnih tehnologij in čistih tehnologij uvedene kot četrto naložbeno področje v okviru platforme STEP. Na podlagi Uredbe (EU) 2024/795 se projektom, ki izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti, določene v programih iz navedene uredbe, podeli pečat suverenosti. Uporablja se kot znak kakovosti, ki omogoča prejemanje financiranja v okviru drugih programov Unije, bodisi skupnega, kumulativnega ali kombiniranega, ali od držav članic. Da bi bili projekti, ki izpolnjujejo minimalne zahteve glede kakovosti iz te uredbe, upravičeni do pečata suverenosti, bi bilo treba Uredbo (EU) 2024/795 spremeniti tako, da se Program, vzpostavljen s to uredbo, vključi na seznam upravičenih programov.

([3]) Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([4]) Uredba (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (UL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([5]) Uredba (EU) 2025/2653 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153 in (EU) 2024/795 glede spodbujanja naložb, povezanih z obrambo, v proračunu EU za izvedbo načrta ReArm Europe (UL L, 2025/2653, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj).

(8) Z Uredbo (EU) 2025/2653 so bile uvedene tudi ciljno usmerjene spremembe Uredbe (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta ([6]), zlasti glede ukrepov na področju prelomnih tehnologij za obrambo. Natančneje, navedene spremembe omogočajo, da se v programu dela opredelijo najustreznejše oblike meril in postopkov za izbiro in dodelitev za vsak razpis za zbiranje predlogov projektov. Poleg tega so bile z Uredbo (EU) 2026/2382 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]) uvedene dodatne spremembe Uredbe (EU) 2021/697, pri čemer je bila ta možnost razširjena na vse razpise, objavljene v okviru Evropskega obrambnega sklada, zlasti tiste, ki so namenjeni MSP.

(9) Poleg podpore, ki se zagotavlja prek obstoječih instrumentov Unije, bi bilo treba vzpostaviti nov program (v nadaljnjem besedilu: Program) za zagotavljanje hitre, agilne in ciljno usmerjene podpore MSP za razvoj inovativnih obrambnih rešitev ter zagotavljanje njihove hitre dobave državam članicam in pridruženim tretjim državam s poudarkom na stroškovni učinkovitosti. Program bi moral biti osredotočen na podporo hitremu razvoju nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov, tudi komponent, potrebnih za njihovo proizvodnjo, do visoke ravni tehnološke pripravljenosti, vključno s prilagajanjem civilnih tehnologij za obrambne namene. Program bi moral obravnavati najnujnejše potrebe držav članic in pridruženih tretjih držav po razvoju zmogljivosti, pri čemer bi se morale upoštevati prednostne naloge na področju zmogljivosti, opredeljene v okviru skupne zunanje in varnostne politike (SZVP), in prednostna področja zmogljivosti, opredeljena na ravni Unije, pa tudi standardi Nata in drugi ustrezni standardi, s posebnim poudarkom na nizkocenovnih obrambnih rešitvah. Program bi moral tudi pospešiti inovacijske cikle nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov ter njihov razvoj uskladiti z nujnimi potrebami držav članic in pridruženih tretjih držav, hkrati pa izkoristiti inovacijski potencial obrambne industrije Unije kot celote. Prav tako bi moral spodbujati uvajanje takih proizvodov v državah članicah, pridruženih tretjih državah in pri glavnih izvajalcih, podpirati razširjanje rešitev, razvitih v MSP, po vsej Evropi ter njihovo vključevanje v čezmejne obrambne dobavne verige in krepitev zanesljivosti oskrbe z obrambnimi proizvodi v Uniji, kar bi navsezadnje zmanjšalo strateške odvisnosti ter prispevalo h krepitvi tehnološke prednosti in operativnih zmogljivosti držav članic.

(10) Za zagotovitev učinkovitega izvrševanja proračuna Unije bo Program v celoti dopolnjeval obstoječe instrumente Unije, ki podpirajo inovacije na področju obrambe. EUDIS podpira netradicionalne akterje na področju obrambe v širšem okviru Evropskega obrambnega sklada, vključno z nepovratnimi sredstvi za raziskave in razvoj za konzorcije ter drugimi podpornimi ukrepi, usmerjenimi na posamezne subjekte, na primer poslovnim pospeševalnikom in povezovanjem. Vozlišče za inovacije na področju obrambe (HEDI), ki ga upravlja Evropska obrambna agencija, spodbuja sodelovanje med državami članicami v zvezi z inovacijami na področju obrambe. HEDI pomaga pri povezovanju podpore za inovacije na ravni Unije s skupno opredeljenimi potrebami po zmogljivostih, in sicer z razporejanjem inovacijskih dejavnosti glede na operativne zahteve in s povezovanjem obetavnih rešitev s preskušanjem, eksperimentiranjem, sodelovanjem uporabnikov in možnimi potmi k uvajanju teh rešitev. S tem pristopom HEDI prispeva k zagotavljanju, da se podpora za inovacije na področju obrambe ne odziva le na nastajajoči tehnološki razvoj, temveč temelji tudi na vojaškem pomenu in praktični uporabi. Evropski svet za inovacije je ključni inovacijski program Unije za opredelitev, razvoj in širitev prelomnih tehnologij in inovacij. Po sprejetju Uredbe (EU) 2025/2653 se bo v okviru sheme za razširitev platforme STEP Evropskega sveta za inovacije zagotavljalo neposredno lastniško financiranje za pomoč podjetjem na področju obrambe in tehnologije z dvojno rabo pri širitvi njihovih inovacij. Program zapolnjuje posebno vrzel, saj bo posameznim MSP zagotavljal racionalizirano, neposredno podporo za razvoj inovativnih rešitev in njihovo uporabo v državah članicah in industriji z zelo kratkimi roki za dodelitev in jasno povezavo s potrebami držav članic po zmogljivostih. Zato bi moral Uniji omogočiti pilotno izvajanje novih pristopov k podpori inovacijam na področju obrambe, hkrati pa dopolnjevati obstoječe instrumente Unije za različne ravni zrelosti, velikosti konzorcijev, časovne okvire in tehnološka področja. Zaradi hitrega razvoja groženj obrambi je treba preiti na prožnejši pristop, ki bo inovativnim podjetjem, zlasti MSP, omogočal hitro odzivanje na ugotovljene izzive glede zmogljivosti. Zato bi bilo treba v okviru Programa prednostno obravnavati inovacijske dejavnosti, ki temeljijo na izzivih, vključujejo hitre cikle ponavljanja in so neposredno povezane s prednostnimi operativnimi zahtevami držav članic.

([6]) Uredba (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092 (UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: h ttp://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([7]) Uredba (EU) 2026/2382 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2026 o spremembi uredb (ES) št. 1907/2006, (ES) št. 1272/2008, (EU) št. 528/2012, (EU) 2019/1021 in (EU) 2021/697 v zvezi z obrambno pripravljenostjo ter olajševanjem naložb v obrambo in pogojev za obrambno industrijo (UL L, 2026/2382, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2382/oj)

(11) Komisija bi si morala prizadevati za čim večje sinergije med programi Unije v podporo inovacijam. V ta namen bi lahko predlagala hitre načine povezovanja med Programom in drugimi ustreznimi pobudami Unije, kot so Pospeševalec Evropskega sveta za inovacije, shema za razširitev platforme STEP in poslovni pospeševalnik EUDIS. Program bi moral po potrebi upoštevati tudi morebitne sinergije z dejavnostmi Nata v zvezi z inovacijami na področju obrambe, vključno z njegovim pospeševalnikom inovacij na področju obrambe za severni Atlantik (DIANA).

(12) S Programom bi si morali prizadevati zlasti za znatno pospešitev inovacijskih ciklov obrambnih proizvodov in tehnologij z velikim prelomnim potencialom, vključno s tistimi, ki še niso na voljo na trgu, da bi zagotovili, da jih bo mogoče v celoti izkoristiti in bodo pripravljeni za uporabo s strani končnih uporabnikov v enem do treh letih. Program bi moral po potrebi zagotoviti tudi, da proizvodi, ki jih podpira Program, vključujejo ustrezne zaščitne ukrepe za kibernetsko varnost in kibernetsko odpornost. Inovatorjem bi moral zagotavljati največjo možno prožnost pri predlaganju novih rešitev, tudi kadar delujejo kot posamezni pravni subjekti, hkrati pa omogočati oddajo posameznih nalog podizvajalcem ali sodelovanje z drugimi subjekti med izvajanjem.

(13) Trajni strukturni izziv, s katerim se soočajo evropski MSP na področju obrambe, je vrzel med uspešno inovacijo in operativno uvedbo v oboroženih silah držav članic in pridruženih tretjih držav. Za odpravo te vrzeli bi moral biti Program usklajen z dejanskimi in prednostnimi obrambnimi potrebami držav članic in pridruženih tretjih držav. S tem bi moral podpirati uvajanje inovativnih rešitev v njihovih oboroženih silah in obrambnih industrijah, zlasti pri glavnih izvajalcih in podizvajalcih prvega reda. S Programom bi bilo treba vzpostaviti hitri postopek, da bo lahko Unija podprla preizkušanje in uvajanje inovativnih podpornih mehanizmov, s katerimi se izpolnjujejo najnujnejše zahteve glede obrambne pripravljenosti, tudi v podporo prednostnim področjem zmogljivosti, opredeljenim na ravni Unije, in evropskim obrambnim projektom skupnega interesa, kjer je to ustrezno. Program bi moral vzpostaviti hitri postopek za dostop do objektov za preizkušanje in eksperimentiranje v Uniji ter v pridruženih tretjih državah, kadar je to ustrezno in če se te države s tem strinjajo.

(14) Program bi moral podpirati dejavnosti, ki vključujejo preizkušanje na terenu, eksperimentiranje in predstavitve, tudi z opiranjem na sedanje delo Evropske obrambne agencije, kadar je to primerno. Te dejavnosti bi morale subjektom omogočiti, da potrdijo inovativne rešitve v realnih pogojih delovanja ter pridobijo povratne informacije v realnem času, ki jih lahko uporabijo za izpopolnjevanje in izboljševanje rešitev s ponavljajočim se postopkom. Dejavno sodelovanje držav članic in ustreznih industrijskih akterjev, kot so glavni izvajalci in podizvajalci prvega reda, je ključno v vseh fazah tega postopka, od določitve zahtev za preizkušanje do ocenjevanja predstavljenih zmogljivosti. To sodelovanje lahko pomaga ustvariti verodostojne signale povpraševanja in olajša poznejše odločitve o javnem naročanju. Poleg tega lahko Program podpira uvajanje novih tehnologij in proizvodov z združevanjem povpraševanja in uporabo inovativnih mehanizmov javnega naročanja, kot so partnerstva za inovacije. Razvijejo se lahko tudi skupne platforme in storitve za zadovoljevanje skupnih operativnih potreb več končnih uporabnikov.

(15) Vesoljske zmogljivosti so postale nepogrešljiv dejavnik, ki omogoča sodobne obrambne in varnostne operacije, ter zagotavljajo ključne funkcije, vključno z obveščevalno dejavnostjo, nadzorom in izvidovanjem, varnimi komunikacijami, določanjem položaja, navigacijo in določanjem časa ter zgodnjim opozarjanjem. Poleg tega se oborožene sile vse bolj zanašajo na vesoljska sredstva in vesoljska infrastruktura je vse bolj ranljiva za grožnje, zato sta odpornost in odzivnost evropskega vesoljskega sektorja strateška prednostna naloga. Dvojna raba vesoljskih tehnologij in storitev pomeni, da imajo inovacije v vesoljskem sektorju neposredne in takojšnje posledice za obrambne zmogljivosti ter da lahko povpraševanje, ki izhaja iz obrambnih potreb, pospeši razvoj in komercializacijo evropskih vesoljskih tehnologij. Program bi zato moral podpirati razvoj inovativnih vesoljskih obrambnih zmogljivosti in obrambnih zmogljivosti, ki temeljijo na vesoljski tehnologiji, z vključevanjem novih udeležencev in netradicionalnih akterjev, da bi povečali strateško avtonomijo Unije v vesolju in okrepili EDTIB. To vključuje prispevek k razvoju prihodnje storitve za opazovanje Zemlje za državne potrebe z avtonomnimi, odpornimi in obrambnim potrebam prilagojenimi zmogljivostmi za opazovanje Zemlje. Program bi moral podpirati tudi dejavnosti na področju vesolja za pospešitev uvajanja vesoljskih obrambnih zmogljivosti v državah članicah in Uniji v skladu z vesoljskim programom, programom za varno povezljivost ali v zvezi z dejavnostmi Satelitskega centra Evropske unije, hkrati pa zagotavljati skladnost z ustreznimi pobudami Unije, povezanimi z vesoljem.

(16) Za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za sprejetje programov dela in odločitev o dodelitvi. Navedena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ([8]).

(17) V skladu s členom 153(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]) lahko komisiji za ocenjevanje na podlagi sklepa odgovornega odredbodajalca pomagajo zunanji strokovnjaki. Za zaščito zaupnosti dela komisije za ocenjevanje se z odstopanjem od člena 242(4) navedene uredbe seznam neodvisnih strokovnjakov ne bi smel objaviti.

(18) V programu dela bi bilo treba po strukturiranem postopku, ki vključuje države članice, določiti razpise za zbiranje predlogov, ki so lahko v obliki izzivov, ki obravnavajo specifične obrambne potrebe, opredeljene v usklajevanju z državami članicami, da bodo podprti projekti ustrezali dejanskim in prednostnim obrambnim potrebam držav članic. Te specifične obrambne potrebe bi morale biti opredeljene tudi na podlagi prednostnih nalog EU na področju zmogljivosti, ki izhajajo iz načrta za razvoj zmogljivosti in jih po potrebi dopolnjujejo vrzeli in priložnosti, opredeljene v usklajenem letnem pregledu na področju obrambe. Pri opredelitvi izzivov bi morali tesno sodelovati Evropska obrambna agencija kot organ, odgovoren za načrt za razvoj zmogljivosti, in kot gostiteljica HEDI, Evropska služba za zunanje delovanje, vključno z Vojaškim štabom Evropske unije, pa tudi predstavniki pridruženih tretjih držav. Za oblikovanje izzivov bi Komisija morala imeti možnost, da se, izključno v okviru svetovanja, opre tudi na prispevke vzpostavljenih akterjev obrambne industrije in širše EDTIB, vključno z glavnimi izvajalci, da bi se obravnavale posebne, ciljno usmerjene potrebe po zmogljivostih, pod pogojem, da vpliv takih prispevkov na zasnovo razpisov za zbiranje predlogov ne bi škodil pošteni konkurenci ali sodelovanju novih obrambnih akterjev, zlasti MSP ter inovativnih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi. V vseh primerih bi morali imeti prednost izzivi, ki jih podpre najširša možna skupina držav članic, da bi se izrazila resnično skupno povpraševanje in strateška usklajenost ter podprla obrambna pripravljenost Unije kot celote. Da bi Program zajel celoten spekter inovacij, bi moral vključevati tudi razpise, ki se nanašajo na širše cilje za inovacije na področju obrambe. Komisija bi morala pri izbiri projektov v okviru teh razpisov zagotoviti, da Program prispeva h krepitvi zmogljivosti obrambne industrije v vsej Uniji ter k obravnavanju tako nujnih kot trajnih groženj.

(19) Cilj Programa je podpirati inovacijska prizadevanja netradicionalnih akterjev na področju obrambe, predvsem MSP. Namen Programa je s ciljno usmerjeno podporo pospešiti doseganje zrelosti in izpopolnjevanje njihovih prelomnih tehnologij in proizvodov ter te tehnologije in proizvode približati trgu, s čimer bi se končno povečali konkurenčnost in rast teh akterjev.

(20) Tretje države, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, bi morale imeti možnost, da sodelujejo v Programu kot pridružene tretje države v okviru sodelovanja, vzpostavljenega na podlagi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ([10]), ki določa izvajanje programov na podlagi odločitve, sprejete na podlagi navedenega sporazuma. Ukrajina bi morala imeti tudi možnost, da sodeluje v Programu kot pridružena tretja država v skladu s Sporazumom o pridružitvi med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani ([11]).

([8]) Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([9]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) UL L 1, 3.1.1994, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

([11]) UL L 161, 29.5.2014, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(21) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je Ukrajini povzročila ogromno škodo. Poleg tega je Ukrajina izgubila dostop do mednarodnih finančnih trgov in doživela znaten upad javnofinančnih prihodkov, javnofinančni odhodki pa so se znatno povečali. Glede na navedeno je verjetno, da bo Ukrajina v prihodnjih letih imela znatne potrebe po financiranju. Zato Ukrajini ne bo treba finančno prispevati k Programu, da bi se mu lahko pridružila. V pridružitvenih sporazumih za sodelovanje v Programu bodo določeni posebni pogoji, ki urejajo sodelovanje Ukrajine v Programu.

(22) Cilj Programa je podpreti inovacijsko zmogljivost obrambne industrije Unije, zato bi morali biti do podpore upravičeni le pravni subjekti, ki imajo sedež v Uniji ali v pridruženih državah in ki jih ne nadzorujejo nepridružene tretje države ali subjekti iz nepridruženih tretjih držav. Poleg tega bi za zaščito bistvenih varnostnih in obrambnih interesov Unije in njenih držav članic morali biti infrastruktura, objekti, sredstva ter viri prejemnikov financiranja Unije in podizvajalcev, vključenih v ukrep, ki ga podpira Program, ves čas izvajanja ukrepa na ozemlju države članice ali pridružene tretje države, izvršna upravna struktura prejemnikov pa bi se morala nahajati v Uniji ali v pridruženi tretji državi. Da bi zaščitili te bistvene varnostne in obrambne interese, bi se morala navedena merila za upravičenost uporabljati tudi za financiranje, zagotovljeno prek javnega naročanja.

(23) Vmesna ocena Evropskega obrambnega sklada je pokazala, da sta upravno breme in čas, potrebna za zagotovitev jamstev, kadar je prejemnik financiranja Unije s sedežem v Uniji pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, nezdružljiva s hitrostjo in prožnostjo, ki sta potrebni za učinkovito izvajanje Programa. Da bi rešili ta izziv in olajšali hitro izvajanje Programa, se ne bi smela dovoliti odstopanja od načela, da prejemniki ne smejo biti pod nadzorom subjektov s sedežem zunaj Unije ali zunaj pridruženih tretjih držav. Izkušnje iz prejšnjih programov za obrambno industrijo kažejo tudi, da zagotavljanje jamstev pomeni bolj zapletene postopke in daljša obdobja ocenjevanja, odprava te izjeme pa verjetno ne bi bistveno vplivala na število upravičenih subjektov.

(24) Da bi lahko države članice izkoristile najsodobnejše tehnologije in inovacije, bi bilo treba omogočiti, da se v okviru Programa zagotavljajo spodbude za privabljanje MSP, ki imajo sedež zunaj Unije ali pridruženih tretjih držav in ki bi lahko pomembno prispevala k doseganju ciljev Programa. Vsako tako financiranje Unije bi moralo biti pogojeno s tem, da je zadevno MSP pod nadzorom države članice ali pridružene tretje države ali subjekta s sedežem v državi članici ali pridruženi tretji državi ter da to MSP nima niti sedeža niti izvršnih upravnih struktur v Rusiji ali državah, ki podpirajo njeno vojno agresijo proti Ukrajini, ob upoštevanju trenutnih razmer ter zlasti neizzvane in neupravičene vojne agresije Rusije proti Ukrajini.

(25) V omejenem številu primerov bi bilo treba omogočiti, da se v programu dela opredelijo določeni postopki dodeljevanja, na podlagi katerih lahko MSP sodelujejo v Programu, tudi če še ne izpolnjujejo meril za upravičenost, ki se nanašajo na njihov sedež ali lokacijo njihovih izvršnih upravnih struktur v Uniji ali pridruženi tretji državi. Na podlagi mehanizma, ki se v tej uredbi imenuje „spodbujevalna intervencija“, se prejemnikom odobri začasna in pogojna opustitev navedenega merila za upravičenost, ki bi ga morali izpolniti v roku, določenem v okviru pravne obveznosti za prejemanje financiranja Unije. Spodbujevalna intervencija ne bi smela posegati v glavni cilj Programa, tj. podpirati MSP s sedežem v Uniji ali pridruženih tretjih državah. Poleg tega se lahko zagotovi financiranje Unije za stroške, povezane s preselitvijo sedeža teh MSP ali njihovih izvršnih upravnih struktur v Unijo ali pridruženo tretjo državo. Finančni interesi Unije bi morali biti ustrezno zaščiteni in plačila bi se morala izvesti šele, ko so do konca obdobja, določenega v okviru pravne obveznosti, izpolnjena merila za upravičenost. Da bi se ohranila ciljno usmerjena in izjemna narava te podpore, bi moralo biti omogočeno, da se v programu dela določijo zgornje meje za spodbujevalne intervencije in finančno podporo za stroške, povezane s preselitvijo, in sicer tako glede skupnega deleža finančnih sredstev kot skupnega financiranja Unije, dodeljenega posameznim prejemnikom.

(26) Da bi lahko spodbujevalna intervencija dosegla svoj predvideni namen, bi bilo treba omogočiti odstopanje od merila za upravičenost, v skladu s katerim se morata sedež in izvršna upravna struktura prejemnikov financiranja Unije nahajati v Uniji ali pridruženi tretji državi, da bi ti prejemniki prejeli financiranje Unije, pod pogojem, da je to financiranje izrecno namenjeno olajšanju izpolnjevanja teh meril za upravičenost, med drugim s kritjem stroškov, povezanih s preselitvijo podjetja ali vzpostavitvijo njegove izvršne upravne strukture v Uniji ali pridruženi tretji državi.

(27) Da bi bilo pri izvajanju te uredbe zagotovljeno spoštovanje mednarodnih obveznosti Unije in njenih držav članic, Program ne bi smel podpirati ukrepov v zvezi s proizvodi, katerih uporaba, razvoj ali proizvodnja je prepovedana v skladu z mednarodnim pravom. V tem okviru bi bilo treba mednarodnopravne spremembe upoštevati tudi pri upravičenosti ukrepov v zvezi z nastajajočimi in prelomnimi obrambnimi proizvodi. Poleg tega ukrepi za razvoj smrtonosnega avtonomnega orožja brez možnosti ustreznega človeškega nadzora nad odločitvami o izbiri in uporabi pri izvajanju napadov na ljudi ne bi smeli biti upravičeni do podpore iz Programa, brez poseganja v možnost financiranja Unije ukrepov za razvoj sistemov zgodnjega opozarjanja in protiukrepov za obrambne namene. Glede na hitrost, ki je potrebna za razvoj inovativnih in prelomnih obrambnih tehnologij, ter splošni namen Programa, da privabi MSP, zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in netradicionalne obrambne akterje, bi morala Komisija zagotoviti, da to ne bo naložilo nepotrebnega upravnega bremena za vložnike. Poleg tega ocena te zahteve ne bi smela povzročiti zamud pri izvajanju Programa.

(28) Ker je treba ukrepe, podprte v okviru Programa, izvesti v kratkem časovnem obdobju in hkrati čim bolj zmanjšati upravno breme za vložnike, bi bilo treba v primerih, kadar se financiranje Unije zagotovi v obliki nepovratnih sredstev, uporabiti financiranje, ki ni povezano s stroški, ali možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov. Glede na to, da je treba zagotoviti hitro, dostopno in v rezultate usmerjeno podporo za MSP, vključno z inovativnimi zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, bi bilo treba financiranje z nepovratnimi sredstvi v okviru Programa, kadar koli je to mogoče, izvajati v obliki pavšalnih zneskov, da se zmanjša upravno breme in poveča predvidljivost za prejemnike financiranja Unije, s tem pa se jim omogoči, da se osredotočajo na doseganje dogovorjene realizacije. Financiranje Unije bi se moralo zagotoviti v obliki povračila dejanskih upravičenih stroškov le, kadar ciljev posameznega ukrepa ni mogoče doseči drugače.

(29) Obrambna industrija ne deluje v skladu z običajnimi pravili in poslovnimi modeli, ki urejajo bolj tradicionalne trge. Povpraševanje prihaja skoraj izključno s strani nacionalnih vlad, ki nadzorujejo tudi vso nabavo proizvodov in tehnologij, povezanih z obrambo, vključno z izvozom. Zato obrambna industrija, zlasti mali in netradicionalni inovatorji na področju obrambe, ne izvajajo obsežnih inovacijskih projektov, ki bi jih financirali sami, države članice in pridružene tretje države pa pogosto krijejo vse s tem povezane stroške. Zaradi tveganj, ki jih tržni akterji povezujejo s takimi naložbami, se ti akterji poleg tega srečujejo s stalnimi ovirami pri dostopu do financiranja, vključno s sofinanciranjem, zlasti pa pri dostopu do zasebnega financiranja naložb. Spodbujanje javnih naložb v obrambno industrijo Unije je zato bistvenega pomena glede na nujno potrebo po spodbujanju naložb v inovacije na področju obrambe. Ker se ti ukrepi sicer ne bi izvajali, se zdi upravičeno, da se lahko brez poseganja v člen 193 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 zagotovi financiranje Unije za kritje do 100 % upravičenih stroškov za ukrepe, upravičene v okviru Programa.

(30) Da bi postopek predložitve in ocenjevanja dodatno poenostavili in pospešili, bi bilo treba financiranje Unije zagotoviti na podlagi posebnega postopka ocenjevanja, ki vključuje določena preverjanja po sprejetju odločitve o dodelitvi. Vložnike bi bilo treba povabiti, naj predložijo predloge skupaj s kratkim povzetkom. Ta povzetek bi bilo treba oceniti, preden se predlogi v celoti ocenijo glede na ustrezna merila za dodelitev, določena v programu dela. Namen tega pristopa je zmanjšati upravno breme za vložnike in čim prej zagotoviti finančno gotovost, hkrati pa prevzeti razumno raven finančnega ali pravnega tveganja za Unijo, sorazmerno z zastavljenimi cilji. Finančni interesi Unije bi morali biti ustrezno zaščiteni in financiranje se ne bi smelo zagotoviti, dokler ni zaključena končna ocena.

(31) Da bi postopek predložitve in ocenjevanja dodatno poenostavili in pospešili, bi bilo treba omogočiti odstopanje od nekaterih drugih obveznosti iz Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Še posebej bi bilo treba dovoliti odstopanja od členov 199, 201 in 203 navedene uredbe glede vsebine in ocene vlog za nepovratna sredstva ter od člena 170(1), točki (b) in (c), in člena 170(2) navedene uredbe glede postopkov javnega naročanja. Ta odstopanja bi morala omogočiti, da bi se odločitve o dodelitvi sprejele, sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev pa podpisali na podlagi predhodne ocene meril za upravičenost in pogojev za sodelovanje, pri čemer bi se, kadar je to ustrezno, upoštevale častne izjave vložnikov in ponudnikov, tudi glede zahtev za nadzor, pri čemer se v tej fazi ne bi zahtevala dokazila. Poleg tega bi bilo treba roke za obveščanje o rezultatih predhodne ocene in za sprejetje odločitve o dodelitvi skrajšati in določiti v programu dela, kar bi Komisiji omogočilo, da ukrepa brez odlašanja. Končno oceno ustreznih meril bi bilo treba kljub temu zaključiti v štirih mesecih po roku za prijavo. Finančni interesi Unije bi morali biti ustrezno zaščiteni in plačila bi se morala izvesti šele po zaključeni končni oceni.

(32) Kot alternativo pospešenemu postopku ocenjevanja in da bi Unija podprla inovativne rešitve brez začetnega umetnega zoženja ali omejevanja zaradi specifične oblike podpore Unije, bi moral Program omogočati prožnejši in dostopnejši pristop k opredelitvi, izbiri in podpiranju inovativnih projektov in zamisli, tudi s postopki dodeljevanja, ki niso vezani na določen instrument. V okviru tega pristopa bi bilo treba zamisli oceniti in izbrati na podlagi uspešnosti njihovega prispevka k ciljem Programa. Najprimernejši in najučinkovitejši instrument za izvrševanje proračuna v okviru Programa, tj. nepovratna sredstva, javno naročilo ali drugo obliko podpore, bi bilo treba določiti šele po izbirnem postopku, ob upoštevanju posebnih značilnosti, zahtev in prednosti posameznega projekta.

(33) Da bi ohranili privlačnost za širši krog potencialnih vložnikov in premostili obstoječo vrzel v inovacijskem ciklu na področju obrambe, je potrebno in sorazmerno omogočiti, da so stroški, ki so nastali pred predložitvijo vloge za nepovratna sredstva, upravičeni do financiranja Unije, kot je določeno v členu 196(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Program je osredotočen na razvojne dejavnosti v pozni fazi, s katerimi se premosti kritična vrzel med komercializacijo in javnim naročanjem, nastajajoči in prelomni obrambni proizvodi pa se približajo pripravljenosti za trg in operativni uporabi. Inovativna podjetja, zlasti MSP, pogosto začnejo razvojno delo in ga financirajo sama, preden so na voljo formalne možnosti financiranja. Ta pristop bo Programu omogočil, da podpre ključne inovacijske ukrepe, ki so se začeli do tri mesece pred koncem razpisa za zbiranje predlogov ter zagotovi financiranje Unije za njihov hitrejši zaključek, s čimer se bo zagotovilo pravočasno doseganje rezultatov pri reševanju najnujnejših izzivov, s katerimi se soočajo oborožene sile držav članic in pridruženih tretjih držav.

(34) Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([12]) določa posebno izključitev iz obveznosti za naročila, oddana v okviru določenih programov sodelovanja, ki vključujejo raziskovalne in razvojne dejavnosti. Po sprejetju Direktive (EU) 2026/2383 Evropskega parlamenta in Sveta ([13]) Direktiva 2009/81/ES pojasnjuje, da je projekt za raziskave in razvoj, ki ga upravljajo institucije ali organi Unije ter se izvaja v skladu s pravili Unije in financira iz proračuna Unije, program sodelovanja, ki ga skupaj izvajata najmanj dve državi članici in lahko še naprej zajema faze po fazi raziskav in razvoja. V tem primeru bi morala obstajati možnost, da se izključijo tudi naročila, oddana po teh fazah. Ta izključitev se uporablja zlasti za naročila, oddana v okviru projektov, ki jih podpira Program.

([12]) Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([13]) Direktiva (EU) 2026/2383 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2026 o spremembi direktiv 2009/43/ES in 2009/81/ES v zvezi s poenostavitvijo prenosov obrambnih proizvodov znotraj EU ter poenostavitve javnih naročil na področju varnosti in obrambe (UL L, 2026/2383, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/2383/oj).

(35) Uredba (EU) 2026/467 Evropskega parlamenta in Sveta ([14]) določa pomoč Unije Ukrajini v obliki posojila, namenjenega za zagotavljanje predvidljive, neprekinjene, prožne in pravočasne finančne in gospodarske pomoči, da bi tej državi pomagali pri kritju potreb po financiranju, ki so posledica vojne agresije Rusije proti Ukrajini in njenega neizplačila reparacij. V skladu s členom 13(4), točka (f), navedene uredbe se za proizvajalce in podizvajalce, ki so vključeni v proizvodnjo obrambnih proizvodov in izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz določenih obrambnih programov Unije, enakovredne pogojem za upravičenost iz navedene uredbe, lahko šteje, da izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz navedene uredbe. Glede na to, da Program ob sprejetju navedene uredbe še ni bil vzpostavljen, je primerno navedeno uredbo spremeniti, da se določi, da se za prejemnike financiranja Unije v okviru Programa, ki izpolnjujejo enakovredne pogoje za upravičenost, lahko šteje, da izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz navedene uredbe, če nobena naknadna sprememba ne postavlja pod vprašaj izpolnjevanja navedenih pogojev.

(36) Za zagotovitev ustrezne ravni varnosti tajnih podatkov je bistveno, da se pri sklepanju sporazumov o finančnih sredstvih in o financiranju, ki vsebujejo tajne podatke, upoštevajo minimalni standardi industrijske varnosti. V ta namen in v skladu z nacionalno zakonodajo, ki se uporablja, bi morale države članice in pridružene tretje države, na ozemlju katerih imajo prejemniki financiranja Unije sedež, vzpostaviti varnostni okvir, ki vključuje varnostna navodila za projekt in povezan vodič po stopnjah tajnosti, kadar bi izvajanje Programa vključevalo informacije, za katere je potrebna določena stopnja tajnosti, ali bi se pri izvajanju Programa pridobile take informacije.

(37) Ta uredba bi se morala uporabljati brez poseganja v pravila Unije o konkurenci, zlasti v člene 101 do 109 Pogodbe o delovanju Evropske unije in pravne akte, ki uveljavljajo te člene.

(38) Primerno je določiti okvirna finančna sredstva za Program.

(39) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 določa pravila o oblikovanju in izvrševanju splošnega proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, nefinančnih donacijah, javnem naročanju, posrednem upravljanju, finančni pomoči, finančnih instrumentih in proračunskih jamstvih.

(40) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([15]), Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ([16]), Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 ([17]) in Uredbo Sveta (EU) 2017/1939 ([18]) je treba finančne interese Unije zaščititi s sorazmernimi ukrepi, vključno z ukrepi za preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje nepravilnosti in goljufij, izterjavo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitvijo upravnih sankcij.

([14]) Uredba (EU) 2026/467 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o izvajanju okrepljenega sodelovanja pri vzpostavitvi posojila za podporo Ukrajini za leti 2026 in 2027 (UL L, 2026/467, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

([15]) Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([16]) Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([17]) Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([18]) Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(41) Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 lahko Evropsko javno tožilstvo (EJT) preiskuje in preganja goljufije ter druga nezakonita ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ([19]).

(42) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema financiranje Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, podeliti potrebne pravice in dostop Komisiji, OLAF, EJT in Evropskemu računskemu sodišču ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.

(43) Glede na nujno potrebo po podpiranju ključnih naložb v obrambne zmogljivosti v okviru perečih geopolitičnih izzivov, še posebej v inovacije na področju obrambe, je primerno, da ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

(44) Glede na to, da je Program zasnovan tako, da je omejen časovno in po obsegu, ne bi smel posegati v nobene prihodnje programe ali instrumente Unije, ki zagotavljajo podporo politiki obrambne industrije.

(45) Komisija bi morala oceniti učinkovitost Programa pri doseganju ciljev iz te uredbe. V tej oceni bi bilo treba presoditi tudi, ali bi bilo treba razširiti ali prilagoditi mehanizme za izvajanje, uvedene v okviru Programa, vključno s pospešenimi postopki dodeljevanja in prilagodljivimi oblikami podpore Unije, ali jih vključiti v prihodnje programe Unije. Rezultati te ocene bi morali biti podlaga za prihodnje odločitve o podpori Unije MSP za inovacije na področju obrambe. V ta namen bi morala Komisija pripraviti poročilo o izvajanju Programa, ki vključuje informacije o stopnji udeležbe MSP, geografski porazdelitvi podprtih subjektov po Uniji in pridruženih tretjih državah, tematski porazdelitvi podprtih dejavnosti, razčlenitvi odhodkov po vrsti ukrepa ter učinkovitosti poenostavljenih postopkov dodeljevanja glede na referenčna merila iz obstoječih instrumentov, in zbirne podatke o uporabi proizvodov, ki se financirajo iz Programa. Poročilo bi bilo treba predložiti Evropskemu parlamentu in Svetu. Glede na visoko tveganje in velik potencial nastajajočih in prelomnih inovacij na področju obrambe bi bilo treba uspešnost Programa oceniti na ravni portfelja.

(46) Ker cilja te uredbe, zlasti krepitve konkurenčnosti in inovacijske zmogljivosti EDTIB po vsej Uniji, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov Programa pri podpiranju inovacij na področju obrambe po vsej Uniji lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

([19]) Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba vzpostavlja program za agilne in hitre inovacije na področju obrambe (v nadaljnjem besedilu: Program) za obdobje od 1. januarja 2027 do 31. decembra 2027 ter določa njegove cilje in proračun, oblike financiranja v okviru Programa in pravila za zagotavljanje tega financiranja.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) „pravni subjekt“ pomeni:

(a) pravno osebo, ustanovljeno in priznano kot tako v skladu s pravom Unije, nacionalnim ali mednarodnim pravom, vključno s strukturami za evropske oborožitvene programe, ustanovljenimi v skladu z Uredbo (EU) 2025/2643 Evropskega parlamenta in Sveta ([20]), ki ima pravno osebnost in sposobnost, da v svojem imenu uveljavlja pravice in prevzema obveznosti, ali

(b) subjekt, ki ni pravna oseba, iz člena 200(2), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509;

(2) „nadzor“ pomeni zmožnost neposrednega ali posrednega odločilnega vplivanja na pravni subjekt prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov;

(3) „obrambni proizvod“ pomeni vse obrambne proizvode iz Priloge k Direktivi 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([21]) ter gradnje, blago in storitve, neposredno povezane s temi proizvodi za vse elemente njihovega življenjskega cikla v smislu člena 2, točka (c), Direktive 2009/81/ES;

(4) „nastajajoči in prelomni obrambni proizvod“ pomeni izboljšan ali povsem nov obrambni proizvod, ki:

(a) povzroči temeljito preoblikovanje, vključno s spremembo paradigme v konceptu in praksi na področju obrambe, tudi tako, da se nadomesti obstoječe obrambne tehnologije ali da se jih šteje za manj učinkovite oziroma zastarele, in

(b) za katerega se pričakuje, da ga bo ob koncu ukrepa, ki ga podpira program, mogoče v celoti izkoristiti;

([20]) Uredba (EU) 2025/2643 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2025 o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov (uredba EDIP) (UL L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj).

([21]) Direktiva 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (UL L 146, 10.6.2009, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

(5) „izvršna upravna struktura“ pomeni organ pravnega subjekta, ki je imenovan v skladu z nacionalnim pravom in ki, kadar je to ustrezno, poroča izvršnemu direktorju tega subjekta ter je pooblaščen za vzpostavljanje strategije, ciljev in splošne usmeritve pravnega subjekta ter ki nadzoruje in spremlja odločanje uprave pravnega subjekta;

(6) „rezultati“ pomeni kakršen koli materialni ali nematerialni učinek ukrepa, ki ga podpira Program, kot so podatki, tehnično znanje in izkušnje ali informacije ne glede na obliko ali naravo in ne glede na to, ali ga je mogoče zaščititi, ter pravice, ki so s tem povezane, vključno s pravicami intelektualne lastnine;

(7) „mala in srednja podjetja“ ali „MSP“ pomeni mala in srednja podjetja, kakor so opredeljena v členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES ([22]);

(8) „osnovne informacije“ pomeni vse informacije, ki so potrebne ali koristne za izvajanje Programa, ustvarjene pred ukrepom ali zunaj njegovega okvira ter zagotovljene ukrepu, ki ga podpira program, in uporabljene za njegov namen;

(9) „nove informacije“ pomeni podatke, tehnično znanje in izkušnje ali informacije, ustvarjene v okviru izvajanja Programa, ne glede na njihovo obliko in naravo;

(10) „subjekt iz nepridružene tretje države“ pomeni:

(a) pravni subjekt s sedežem v nepridruženi tretji državi ali

(b) pravni subjekt s sedežem v Uniji ali pridruženi tretji državi, katerega izvršna upravna struktura se nahaja v nepridruženi tretji državi.

Člen 3

Cilji

1. Splošni cilj Programa je podpreti zmogljivost MSP za hitre inovacije, vključno z inovativnimi zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi, da se zagotovi hitro zagotavljanje nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov, s poudarkom na stroškovni učinkovitosti, da se obravnavajo najnovejši in hitro spreminjajoči se izzivi, s katerimi se soočajo oborožene sile držav članic in pridruženih tretjih držav, zlasti tisti, ki izhajajo iz vojne agresije Rusije proti Ukrajini. Program tako spodbuja konkurenčnost evropske obrambne tehnološko-industrijske baze (EDTIB) in prispeva h krepitvi pripravljenosti obrambne industrije Unije, hkrati pa v celotnem naboru obrambnih tehnologij zmanjšuje strateško odvisnost od nepridruženih tretjih držav.

2. Specifični cilji Programa so:

(a) znatno pospešiti inovacijske cikle nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov, ki jih po vsej Uniji razvijajo MSP, ob upoštevanju nujnih potreb držav članic in pridruženih tretjih držav ter izkoriščanju inovacijskega potenciala industrije Unije kot celote, in

(b) pri državah članicah in pridruženih tretjih državah ter glavnih izvajalcih evropske obrambne industrije, sistemskih integratorjih in podizvajalcih prvega reda povečati uporabo nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov, ki jih razvijajo MSP, tudi z namenskim povezovanjem, s čimer bi podprli širjenje takih MSP po Evropi, spodbudili njihovo vključevanje v čezmejne obrambne dobavne verige, okrepili odpornost in zanesljivost oskrbe s takimi obrambnimi proizvodi in prispevali k razvoju inovacijskih zmogljivosti na področju obrambe po vsej Uniji in navsezadnje okrepili tehnološko prednost držav članic.

([22]) Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

Člen 4

Proračun

1. Okvirna finančna sredstva za izvajanje Programa med 1. januarjem 2027 in 31. decembrom 2027 znašajo 115 000 000 EUR v tekočih cenah.

2. Proračunske obveznosti za dejavnosti, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razporedijo na več let v letne obroke.

3. Odobritve se lahko knjižijo v proračun Unije po letu 2027, da se pokrijejo potrebni odhodki in omogoči upravljanje ukrepov, ki jih podpira Program, ki ne bodo zaključeni do konca programa, pa tudi odhodki za ključne operativne dejavnosti in storitve.

4. Finančna sredstva iz odstavka 1 in zneski dodatnih sredstev iz člena 5 se lahko uporabijo tudi za tehnično in upravno pomoč za izvajanje Programa, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, nadzora, revizije in ocenjevanja, vključno z zasnovo, vzpostavitvijo, preizkušanjem, certificiranjem, delovanjem in vzdrževanjem korporativnih informacijskotehnoloških sistemov in platform, ter za dejavnosti informiranja in komuniciranja, vključno s korporativnim komuniciranjem o političnih prednostnih nalogah Unije, ter za vso drugo tehnično in upravno pomoč ali odhodke, povezane z zaposlenimi, ki jih ima Komisija pri upravljanju Programa.

Člen 5

Dodatna sredstva

1. Države članice, institucije, organi in agencije Unije, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali druge tretje strani lahko dajo na voljo dodatne finančne ali nefinančne prispevke za Program ali za katero koli od njegovih posebnih dejavnosti ali ciljev iz člena 3 te uredbe. Dodatni finančni prispevki so zunanji namenski prejemki v smislu člena 21(2), točka (a), (d) ali (e), ali člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na zahtevo zadevne države članice prenesejo na Program pod pogoji iz ustreznih določb Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([23]). Komisija ta sredstva izvršuje neposredno v skladu s členom 62(1), prvi pododstavek, točka (a), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 ali posredno v skladu s členom 62(1), prvi pododstavek, točka (c), navedene uredbe. Ta sredstva se uporabijo v korist zadevne države članice. Kadar Komisija za dodatne zneske, ki so dani na voljo za Program, ne sklene pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, se lahko ustrezni zneski, za katere niso sklenjene obveznosti, na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v izvorne programe v skladu s pogoji iz Uredbe (EU) 2021/1060.

([23]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Člen 6

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

1. Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije. Ukrep, ki je prejel prispevek iz drugega programa Unije, lahko prejme tudi prispevek v okviru Programa, če se z navedenima prispevkoma ne krijejo isti stroški. Za zadevni prispevek se uporabljajo pravila zadevnega programa Unije, lahko pa se za vse prispevke uporabi enoten sklop pravil katerega koli programa Unije, iz katerega se prispeva, in se sklene ena sama pravna obveznost. Če prispevek Unije temelji na upravičenih stroških, kumulativna podpora iz proračuna Unije ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa in se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.

2. Postopki dodeljevanja v okviru Programa se lahko izvedejo skupaj v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja z državami članicami, institucijami, organi in agencijami Unije, tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami, mednarodnimi finančnimi institucijami ali drugimi tretjimi stranmi, če so finančni interesi Unije zaščiteni. Za take postopke se uporablja enoten sklop pravil in se sklene ena sama pravna obveznost. V ta namen lahko partnerji v skupnem postopku dodeljevanja dajo sredstva na voljo Programu v skladu s členom 5 te uredbe. Partnerji se lahko pooblastijo tudi za izvajanje postopka dodeljevanja, po potrebi v skladu s členom 62(1), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Za namene člena 153(3) navedene uredbe je lahko za skupne postopke dodeljevanja komisija za ocenjevanje delno sestavljena iz članov, ki so predstavniki partnerjev v teh postopkih.

Člen 7

Tretje države, pridružene Programu

1. V Programu ali določenih ukrepih iz člena 10 lahko kot polno ali delno pridružene sodelujejo naslednje tretje države, in sicer v skladu s cilji iz člena 3 ter veljavnimi mednarodnimi sporazumi ali sklepi, sprejetimi na podlagi teh sporazumov:

(a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora;

(b) Ukrajina, v skladu s pogoji iz Sporazuma o pridružitvi med EU in Ukrajino.

2. Pridružitveni sporazumi za sodelovanje v Programu z državami iz odstavka 1:

(a) zagotavljajo pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v Programu;

(b) določajo pogoje za sodelovanje v Programu, vključno z izračunom finančnih prispevkov, sestavljenih iz operativnega prispevka in pristojbine za sodelovanje, za Program in njegove splošne upravne stroške;

(c) na tretjo državo ne prenašajo nobenega pooblastila za odločanje v Programu;

(d) jamčijo pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovodenje in ščiti svoje finančne interese, in

(e) zagotavljajo zaščito interesov Unije v zvezi z varnostjo in javnim redom.

3. Za namene odstavka 2, točka (d), pridružena tretja država:

(a) podeli potrebne pravice in dostop, ki se zahtevajo na podlagi uredb (EU, Euratom) 2024/2509 in (EU, Euratom) št. 883/2013;

(b) zagotovi, da so sklepi o izvrševanju, ki nalagajo denarno obveznost na podlagi člena 299 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ter sodbe in sklepi Sodišča Evropske unije izvršljivi, in

(c) zagotovi, da njeni pristojni organi sodelujejo z Evropskim javnim tožilstvom (EJT) pri preiskavah in pregonu kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, v skladu z veljavnimi mednarodnimi sporazumi ali drugimi veljavnimi pravili.

Člen 8

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 v okviru neposrednega upravljanja ali v okviru posrednega upravljanja s subjekti iz člena 62(1), točka (c), navedene uredbe.

2. V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 se lahko financiranje Unije zagotovi v kakršni koli obliki.

3. V skladu s členom 196(2), drugi pododstavek, točka (a), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se lahko s finančnimi prispevki, kadar je ustrezno in potrebno za izvajanje ukrepa, krijejo ukrepi, ki jih podpira Program, ki so se začeli izvajati pred datumom vložitve predloga za te ukrepe, in stroški, nastali pred navedenim datumom, pod pogojem, da se ti ukrepi niso začeli izvajati več kot tri mesece pred zaključkom razpisa za zbiranje predlogov in niso bili zaključeni pred podpisom sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstvih.

4. Kadar se financiranje Unije zagotovi v obliki nepovratnih sredstev, je to v obliki financiranja, ki ni povezano s stroški, ali možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509. Kadar je mogoče, so nepovratna sredstva v okviru Programa v obliki pavšalnih zneskov. Dejanski upravičeni stroški se lahko povrnejo le, če ciljev ukrepa, ki ga podpira Program, ni mogoče doseči drugače.

5. V skladu s členom 153(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 lahko komisiji za ocenjevanje pomagajo zunanji strokovnjaki, ki imajo veljavno dovoljenje za dostop do tajnih podatkov, če je to zahtevano v programu dela. Z odstopanjem od člena 242 navedene uredbe se seznam neodvisnih strokovnjakov ne objavi.

Člen 9

Upravičenost

1. Merila za upravičenost se določijo v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 v podporo doseganju ciljev iz člena 3 te uredbe in se uporabljajo za vse postopke dodeljevanja v okviru Programa.

2. V postopkih dodeljevanja so do financiranja Unije lahko upravičeni naslednji pravni subjekti:

(a) subjekti s sedežem v državi članici;

(b) subjekti s sedežem v pridruženi tretji državi;

(c) mednarodne organizacije;

(d) strukture za evropske oborožitvene programe.

3. Za ukrepe, podprte s Programom, kot so navedeni v členu 10, z izjemo ukrepov iz člena 10(1), točka (d), so prejemniki financiranja Unije (v nadaljnjem besedilu: prejemniki) MSP.

4. Z izjemo ukrepov iz člena 10(1), točka (c), imajo prejemniki:

(a) sedež v Uniji ali pridruženi tretji državi in

(b) svoje izvršne upravne strukture v Uniji ali pridruženi tretji državi.

5. Prejemniki niso pod nadzorom nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države.

6. Infrastruktura, objekti, sredstva in viri prejemnikov, ki se uporabljajo za namene ukrepa, ki ga podpira Program, se ves čas trajanja ukrepa nahajajo na ozemlju države članice ali pridružene tretje države.

7. Kadar prejemniki, vključeni v ukrep, ki ga podpira Program, nimajo takoj na voljo nadomestnih možnosti ali ustrezne infrastrukture, objektov, sredstev in virov v Uniji ali v pridruženi tretji državi, lahko uporabljajo svojo infrastrukturo, objekte, sredstva ali vire, ki se nahajajo oziroma so zunaj ozemlja držav članic ali pridruženih tretjih držav, pod pogojem, da ta uporaba ni v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, vključno s spoštovanjem načela dobrih sosedskih odnosov, ter je v skladu s cilji, določenimi v členu 3. Stroški, povezani z dejavnostmi, pri katerih se uporablja taka infrastruktura, objekti, sredstva ali viri, niso upravičeni do podpore v okviru Programa.

8. Za pravne subjekte se lahko šteje, da izpolnjujejo kriterije za upravičenost iz tega člena, kadar izpolnjujejo enakovredne pogoje iz Uredbe (EU) 2018/1092 ([24]), (EU) 2021/697, (EU) 2023/1525 ([25]), (EU) 2023/2418 ([26]) ali (EU) 2025/2643 Evropskega parlamenta in Sveta ali iz Uredbe Sveta (EU) 2025/1106 ([27]), če nobena naknadna sprememba ne postavlja pod vprašaj izpolnjevanja navedenih pogojev.

9. Do financiranja Unije niso upravičeni naslednji ukrepi:

(a) ukrepi ali deli ukrepov, ki se že v celoti financirajo iz drugih javnih ali zasebnih virov;

(b) ukrepi za razvoj proizvodov in tehnologij, katerih uporaba, razvoj ali proizvodnja je prepovedana z mednarodnim pravom, ki se uporablja;

(c) ukrepi za razvoj smrtonosnega avtonomnega orožja brez možnosti ustreznega človeškega nadzora nad odločitvami o izbiri in uporabi pri izvajanju napadov na ljudi, brez poseganja v možnost zagotavljanja financiranja Unije ukrepov za razvoj sistemov zgodnjega opozarjanja in protiukrepov za obrambne namene;

(d) ukrepi v zvezi s kasetnim strelivom.

Člen 10

Upravičeni ukrepi

1. Z ukrepi, upravičenimi do financiranja v okviru Programa, se izvajajo cilji, določeni v členu 3, pri čemer lahko imajo ukrepi eno ali več od naslednjih oblik:

(a) podpora hitremu razvoju nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov in po potrebi komponent, potrebnih za njihovo proizvodnjo, tudi kadar ti proizvodi temeljijo na vključevanju in prilagajanju civilnih tehnologij s potencialom za dvojno rabo za obrambne namene;

(b) podpora uvajanju nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov na trg, tudi s podporo združevanju povpraševanja ter namenskim in ponavljajočim se preizkušanjem na terenu in predstavitvami, in sicer z vključevanjem in povratnimi informacijami končnih uporabnikov, zlasti prek povezovanja;

(c) podpora preselitvi sedeža subjekta ali njegove izvršne upravne strukture v Unijo ali pridruženo tretjo državo za učinkovito izvajanje ukrepov iz točk (a) in (b), če je bil subjekt predhodno ustanovljen ali je bila njegova izvršna upravna struktura v nepridruženi tretji državi;

([24]) Uredba (EU) 2018/1092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o vzpostavitvi evropskega programa za razvoj obrambne industrije v podporo konkurenčnosti in inovacijski zmogljivosti obrambne industrije Unije (UL L 200, 7.8.2018, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([25]) Uredba (EU) 2023/1525 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 2023 o podpori proizvodnji streliva (ASAP) (UL L 185, 24.7.2023, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([26]) Uredba (EU) 2023/2418 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o vzpostavitvi instrumenta za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA) (UL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([27]) Uredba Sveta (EU) 2025/1106 z dne 27. maja 2025 o vzpostavitvi instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE) s krepitvijo evropske obrambne industrije (UL L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

(d) podpora, potrebna za učinkovito izvajanje ukrepov iz točk (a) in (b), med drugim s:

(i) kvalifikacijami;

(ii) certificiranjem;

(iii) dostopom do infrastrukture;

(iv) dostopom do inovativnih proizvodnih zmogljivosti in postopkov;

(v) podporo za pripravljenost za naložbe;

(vi) razvojem spretnosti;

(vii) naročanjem študij ter

(viii) dejavnostmi izgradnje in krepitve ekosistemov, vključno s podporo sodelovanju med MSP in glavnimi izvajalci evropske obrambne industrije, sistemskimi integratorji in podizvajalci prvega reda.

2. Program lahko zagotavlja podporo za ukrepe, ki zajemajo hitro nadgradnjo obstoječih proizvodov in tehnologij, pod pogojem, da za uporabo predhodno obstoječih informacij, pravic intelektualne lastnine ali drugih pravic, potrebnih za izvedbo ukrepa, neposredno ali posredno prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov ne velja omejitev nepridružene tretje države ali subjekta iz nepridružene tretje države, kadar bi ta omejitev onemogočala učinkovito izvajanje ukrepa.

3. Prejemniki imajo, kadar je to mogoče in ustrezno, hiter dostop do objektov Unije za preizkušanje in eksperimentiranje ter do poslovnega pospeševalnika obrambnoinovacijske sheme EU (EUDIS).

4. Ukrepi, ki jih podpira Program, niso v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic, določenimi v okviru skupne zunanje in varnostne politike(SZVP) na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji, vključno s spoštovanjem dobrih sosedskih odnosov.

Člen 11

Merila za dodelitev

1. Kadar je to ustrezno in primerno glede na naravo postopka dodeljevanja ter v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, se merila za dodelitev določijo v programu dela iz člena 16 te uredbe in upoštevajo naslednji elementi:

(a) prelomni potencial na področju obrambe, ocenjen glede na obseg, v katerem predlagana rešitev odstopa od sedanjih tehnoloških izhodišč;

(b) kakovost predloga in sposobnost vložnika, da izvede ukrep iz člena 10;

(c) učinek na obrambnem področju ob upoštevanju potreb držav članic in pridruženih tretjih držav, zlasti v zvezi s stroškovno učinkovitostjo, hitrostjo zagotovitve in pripravljenostjo za operativno uporabo, po potrebi vključno s kibernetsko odpornostjo.

2. Poleg elementov iz odstavka 1 tega člena se lahko v programih dela iz člena 16 upošteva tudi povečanje zanesljivosti oskrbe za dobavne verige nastajajočih in prelomnih obrambnih proizvodov in tehnologij.

3. V programu dela iz člena 16 se določijo dodatne podrobnosti v zvezi z uporabo meril za dodelitev iz odstavka 1 tega člena, pri čemer se upoštevajo cilji razpisa za zbiranje predlogov ter postopka izbire in ocenjevanja.

Člen 12

Postopek izbire in dodeljevanja

1. Da se zagotovi učinkovito izvajanje ukrepov iz člena 10 brez nepotrebnega odlašanja, se lahko v programu dela opredelijo postopki dodeljevanja v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, za katere se uporablja pospešeni in poenostavljeni postopek.

2. Z odstopanjem od členov 199, 201 in 203 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 v zvezi z nepovratnimi sredstvi ter člena 170(1), točki (b) in (c), in člena 170(2) navedene uredbe v zvezi z javnim naročanjem se lahko v programu dela določi, da se za postopke dodeljevanja, opredeljene v njem, uporabljajo naslednji pogoji:

(a) zahteve za odločitev o dodelitvi in podpis pravnih obveznosti morajo biti omejeni na predhodno oceno meril za dodelitev in izključitev;

(b) odločitev o dodelitvi se lahko sprejme izključno na podlagi lastne izjave vložnikov in ponudnikov o merilih za upravičenost in izbor, zlasti v zvezi z nadzorom, brez zahteve po ustreznih dokazilih med predhodno oceno;

(c) Komisija končno oceno zaključi brez nepotrebnega odlašanja;

(d) rezultati predhodne ocene se morajo sporočiti vložnikom in ponudnikom v roku, določenem v programu dela, ter

(e) odločitev o dodelitvi se mora sprejeti v roku, določenem v programu dela.

3. Kadar se v končni oceni iz odstavka 2, točka (c), ugotovi, da prejemnik ne izpolnjuje vseh meril za upravičenost in izbor, pravna obveznost preneha. Plačila se izvedejo šele po zaključeni končni oceni.

4. V programu dela se lahko določijo ciljno usmerjeni dvostopenjski postopki dodeljevanja „od spodaj navzgor“ v skladu z naslednjimi pravili:

(a) v prvi fazi se:

(i) lahko objavi razpis za prijavo interesa brez navedbe vrste dejavnosti ali instrumenta za izvrševanje proračuna, ki naj se uporabi, da se vložnikom in ponudnikom omogoči predložitev projektnih predlogov ali ponudb za blago, gradnje ali storitve, ki bi lahko prispevali k ciljem te uredbe, kot je določeno v programu dela iz člena 16;

(ii) predlogi in ponudbe se ocenijo in razvrstijo na podlagi skupnih meril za dodelitev, določenih v programu dela, kot je njihov primerjalni prispevek k ciljem;

(iii) komisija za ocenjevanje določi najprimernejši instrument za izvrševanje proračuna v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja ter predlaga najvišji znesek in obliko prispevka Unije;

(b) v drugi fazi se vložnike in ponudnike, katerih projekti ali ponudbe so bili uspešno ocenjeni, povabi, naj v okviru razpoložljivega proračuna prilagodijo in dopolnijo svoje predloge ali ponudbe v skladu s sklepi komisije za ocenjevanje.

5. Za zadeve, ki niso zajete v odstavku 4, postopek dodeljevanja poteka v skladu s pravili iz Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, ki se uporabljajo za zadevni instrument za izvrševanje proračuna.

6. Komisija dodeli finančna sredstva na podlagi Programa z izvedbenimi akti. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 17(4).

Člen 13

Spodbujevalna intervencija

1. Z odstopanjem od člena 9 se lahko v programu dela določi, da postopek dodeljevanja poteka v obliki spodbujevalne intervencije, v okviru katere se lahko merila za upravičenost v zvezi s sedežem pravnih subjektov, ki sodelujejo v Programu, ali lokacijo njihove izvršne upravne strukture, začasno in pogojno opustijo.

2. Merila za upravičenost, ki so bila opuščena v skladu z odstavkom 1 tega člena, se izpolnijo, skladnost z navedenimi merili za upravičenost pa se oceni v časovnem okviru, določenem v pravni obveznosti v smislu člena 2, točka 39, Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Financiranje Unije se zagotovi, ko so izpolnjena vsa merila za upravičenost.

3. Če merila za upravičenost, ki so bila opuščena v skladu z odstavkom 1, niso izpolnjena v časovnem okviru, določenem v pravni obveznosti iz odstavka 2, se ukrep, ki ga podpira Program, šteje za neupravičenega, vsakršno financiranje Unije pa se v celoti izterja.

4. Kadar je postopek dodeljevanja v obliki posredovanja za spodbujanje, se predhodno financiranje ne izplača.

5. V programu dela se določi poseben proračun, dodeljen postopkom dodeljevanja v obliki spodbujevalne intervencije na podlagi odstavka 1. Ta proračun predstavlja omejen delež proračuna Programa, da se ohrani ciljno usmerjena in izjemna narava te podpore.

Člen 14

Stopnje financiranja Unije

Brez poseganja v člen 193 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 lahko Program financira do 100 % upravičenih stroškov.

Člen 15

Lastništvo nad rezultati

1. Rezultati ukrepov, ki jih podpira Program, niso neposredno ali posredno – prek enega ali več vmesnih pravnih subjektov – predmet nadzora ali omejitve nepridruženih tretjih držav ali subjektov iz nepridruženih tretjih držav, kar velja tudi za prenos tehnologije.

2. Ta uredba ne vpliva na diskrecijsko pravico držav članic glede njihove politike izvoza vojaške tehnologije in opreme.

3. Prenosi tehnologije se izvajajo popolnoma v skladu z Direktivo 2009/43/ES in po potrebi Uredbe (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta ([28]).

4. Brez poseganja v odstavek 2 je za vsak prenos lastništva nad rezultati ali podelitev izključnih licenc za rezultate, ustvarjene v okviru Programa, nepridruženi tretji državi ali subjektu iz nepridružene tretje države, ki se izvede v treh letih po končnem plačilu v okviru ukrepa, potrebno predhodno uradno obvestilo Komisiji in odobritev zadevnih organov države članice ali pridružene tretje države pod pogoji, ki zagotavljajo zaščito varnostnih in obrambnih interesov Unije in njenih držav članic. Kadar je tak prenos lastništva ali podelitev izključne licence v nasprotju z varnostnimi in obrambnimi interesi Unije in njenih držav članic ali s cilji iz člena 3, se podpora, zagotovljena v okviru Programa, vrne.

5. Kadar Unija naroči študijo, imajo vse države članice in pridružene tretje države na pisno zahtevo pravico do brezplačne neizključne licence za uporabo študije.

6. Kadar se financiranje Unije zagotavlja v obliki nepovratnih sredstev, institucije, organi, uradi ali agencije Unije ter organi, ki dodeljujejo nepovratna sredstva, na zahtevo uživajo pravice brezplačnega dostopa do rezultatov, ne da bi to vplivalo na lastništvo nad rezultati ali pravice intelektualne lastnine v zvezi z osnovnimi informacijami, izključno za namene razvoja, izvajanja in spremljanja obstoječih politik ali programov Unije na področjih v njihovi pristojnosti. Takšne pravice do dostopa so omejene na nekomercialno in nekonkurenčno uporabo.

Člen 16

Program dela

1. Program se izvaja s programom dela iz člena 110(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

2. V programu dela so podrobno določene kategorije ukrepov in teme, ki jih podpira Program. Te kategorije morajo biti skladne s cilji, določenimi v členu 3.

3. Izzivi v programu dela se prednostno obravnavajo glede na nujne in prednostne potrebe po zmogljivostih, ki si jih deli več držav članic.

([28]) Uredba (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (UL L 206, 11.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).

4. Z izjemo postopka dodeljevanja, opredeljenega v členu 12(4), program dela po potrebi vsebuje zahteve glede funkcionalnosti in določa obliko financiranja Unije na podlagi člena 8, ne da bi omejeval konkurenco med razpisi za zbiranje predlogov.

5. Komisija sprejme program dela z izvedbenim aktom. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 17(4).

Člen 17

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.

2. Evropska služba za zunanje delovanje in Evropska obrambna agencija se povabita, da se kot opazovalki udeležita sestankov odbora ter da zagotovita svoja stališča in strokovno znanje v zvezi z delom odbora.

3. Komisija lahko na lastno pobudo ali na zahtevo ene ali več držav članic po potrebi povabi predstavnike pridruženih tretjih držav, da se udeležijo srečanj odbora. Predstavniki pridruženih tretjih držav niso prisotni oziroma ne sodelujejo pri glasovanju v odboru.

4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

5. Kadar odbor ne poda mnenja, Komisija osnutka izvedbenega akta ne sprejme in se uporabi člen 5(4), tretji pododstavek, Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 18

Razmerje do Direktive 2009/81/ES

Javno naročilo, oddano s strani države članice za obrambni proizvod, ki izhaja iz ukrepa, podprtega s Programom, ali projekta, ki je prejel pečat suverenosti v skladu s členom 4(1) Uredbe(EU) 2024/795 in je naknadno prejel financiranje države članice v skladu s členom 6 te uredbe, se šteje za naročilo, oddano v okviru programa sodelovanja, temelječega na raziskavah in razvoju, v smislu člena 13, točka (c), Direktive 2009/81/ES.

Člen 19

Sprememba Uredbe (EU) 2024/795

V členu 4 Uredbe (EU) 2024/795 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Komisija podeli pečat suverenosti vsakem projektu, ki prispeva h kateremu koli cilju platforme STEP, če je bil ta projekt ocenjen in izpolnjuje minimalne zahteve glede kakovosti, zlasti merila za upravičenost, izključitev in dodelitev, določena v razpisu za zbiranje predlogov na podlagi Uredbe (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ali (EU) 2026/2387 (*) Evropskega parlamenta in Sveta ali na podlagi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/856 (**).

(*) Uredba (EU) 2026/2387 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2026 o vzpostavitvi programa za agilne in hitre inovacije na področju obrambe (program AGILE) ter spremembi uredb (EU) 2024/795 in (EU) 2026/467 (UL L, 2026/2387, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).

(**) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/856 z dne 26. februarja 2019 o dopolnitvi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z delovanjem sklada za inovacije (UL L 140, 28.5.2019, str. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/856/oj).“.

Člen 20

Sprememba Uredbe (EU) 2026/467

V členu 13(4) Uredbe (EU) 2026/467 se točka (f) nadomesti z naslednjim:

„(f) za proizvajalce in podizvajalce, vključene v proizvodnjo obrambnih proizvodov, se lahko šteje, da izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz tega odstavka, kadar izpolnjujejo enakovredne pogoje iz uredb (EU) 2018/1092 ([1])*, (EU) 2021/697 ([2])*, (EU) 2023/1525 ([3])*, (EU) 2023/2418 ([4])* ali (EU) 2026/2387 ([5])* Evropskega parlamenta in Sveta ali na podlagi Uredbe Sveta (EU) 2025/1106 in če nobena naknadna sprememba ne postavlja pod vprašaj izpolnjevanja navedenih pogojev.

([1])* Uredba (EU) 2018/1092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o vzpostavitvi evropskega programa za razvoj obrambne industrije v podporo konkurenčnosti in inovacijski zmogljivosti obrambne industrije Unije (UL L 200, 7.8.2018, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([2])* Uredba (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092 (UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: h ttp://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

([3])* Uredba (EU) 2023/1525 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 2023 o podpori proizvodnji streliva (ASAP) (UL L 185, 24.7.2023, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([4])* Uredba (EU) 2023/2418 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o vzpostavitvi instrumenta za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA) (UL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([5])* Uredba (EU) 2026/2387 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2026 o vzpostavitvi programa za agilne in hitre inovacije na področju obrambe (program AGILE) ter spremembi uredb (EU) 2024/795 in (EU) 2026/467 (UL L, 2026/2387, 3.11.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2387/oj).“.

Člen 21

Uporaba pravil o tajnih podatkih

1. Za izvajanje te uredbe:

(a) države članice in pridružene tretje države, na ozemlju katerih imajo prejemniki sedež, ocenijo občutljivo naravo osnovnih in novih informacij, ki se obravnavajo med izvajanjem ukrepov, ki jih podpira Program;

(b) kadar za te informacije velja nacionalna stopnja tajnosti, države članice in pridružene tretje države iz točke (a) vzpostavijo ustrezen varnostni okvir v skladu s svojimi nacionalnimi zakoni in predpisi;

(c) vsaka država članica zagotovi stopnjo varovanja tajnih podatkov EU, ki je enakovredna tisti iz varnostnih predpisov, določenih v Sklepu Sveta 2013/488/EU ([29]);

(d) Komisija varuje tajne podatke, prejete v zvezi s Programom, v skladu z varnostnimi predpisi, določenimi v Sklepu Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ([30]).

2. Komisija da na voljo akreditiran varen sistem izmenjave, da se olajša izmenjava tajnih in občutljivih podatkov med Komisijo ter državami članicami in pridruženimi tretjimi državami ter po potrebi z vložniki in prejemniki. Navedeni sistem upošteva nacionalne varnostne predpise držav članic.

Člen 22

Revizije

Revizije uporabe prispevkov Unije, ki jih opravijo osebe ali subjekti, vključno z osebami ali subjekti, ki jih niso pooblastile institucije, organi, uradi ali agencije Unije, so osnova za splošno zagotovilo na podlagi člena 127 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Evropsko računsko sodišče preveri računovodske izkaze vseh prihodkov in odhodkov Unije v skladu s členom 287 PDEU.

Člen 23

Informiranje, komuniciranje in obveščanje javnosti

1. Prejemniki z zagotavljanjem skladnih, učinkovitih in sorazmernih informacij različnim ciljnim skupinam, vključno z mediji in javnostjo, navedejo izvor financiranja Unije ter zagotovijo prepoznavnost tega financiranja, zlasti pri promoviranju ukrepov, ki jih podpira Program in njihovih rezultatov.

2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi s to uredbo, ukrepi, ki jih podpira Program, izvedenimi na njeni podlagi, in doseženimi rezultati.

3. Finančna sredstva, dodeljena Programu, se lahko uporabijo za organizacijo dejavnosti razširjanja, povezovanja in ozaveščanja, vključno za odpiranje dobavnih verig za spodbujanje čezmejne udeležbe MSP. Takšne dejavnosti vključujejo ukrepe, namenjene zagotavljanju široke ozaveščenosti o Programu in olajšanju sodelovanja po vsej Uniji, zlasti med MSP, zagonskimi podjetji in netradicionalnimi akterji na področju obrambe, ki so predhodno omejeno sodelovali v programih Unije. Dejavnosti razširjanja vključujejo ukrepe za obveščanje vseh potencialnih vložnikov o možnosti vključitve njihovih proizvodov v katalog za prodajo vojaške opreme, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2025/2643.

Člen 24

Spremljanje, vrednotenje in pregled

1. Komisija spremlja izvajanje Programa in ocenjuje njegovo učinkovitost pri doseganju ciljev iz te uredbe. Glede na visoko tveganje in velik potencial nastajajočih in prelomnih inovacij na področju obrambe se uspešnost Programa oceni na ravni portfelja.

2. Komisija o izvajanju tega Programa redno obvešča Evropski parlament in Svet.

([29]) Sklep Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 274, 15.10.2013, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj).

([30]) Sklep Komisije (EU, Euratom) 2015/444 z dne 13. marca 2015 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 72, 17.3.2015, str. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

3. Komisija do 1. julija 2028 pripravi poročilo, v katerem oceni učinek in učinkovitost ukrepov, ki jih podpira Program, ter ga predloži Evropskemu parlamentu in Svetu. Navedeno poročilo vključuje informacije o:

(a) stopnji udeležbe MSP;

(b) geografski porazdelitvi podprtih subjektov v Uniji in pridruženih tretjih državah;

(c) tematski porazdelitvi podprtih dejavnosti;

(d) razčlenitvi odhodkov po vrsti ukrepa;

(e) učinkovitosti postopkov dodeljevanja glede na referenčna merila iz obstoječih instrumentov;

(f) zbirnih podatkih o uporabi proizvodov, ki se financirajo iz Programa.

Člen 25

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 21. oktobra 2026

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*
R. METSOLA	T. DOOLEY